

สิทธิมนุษยชน : มาตรการ และกลไกการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

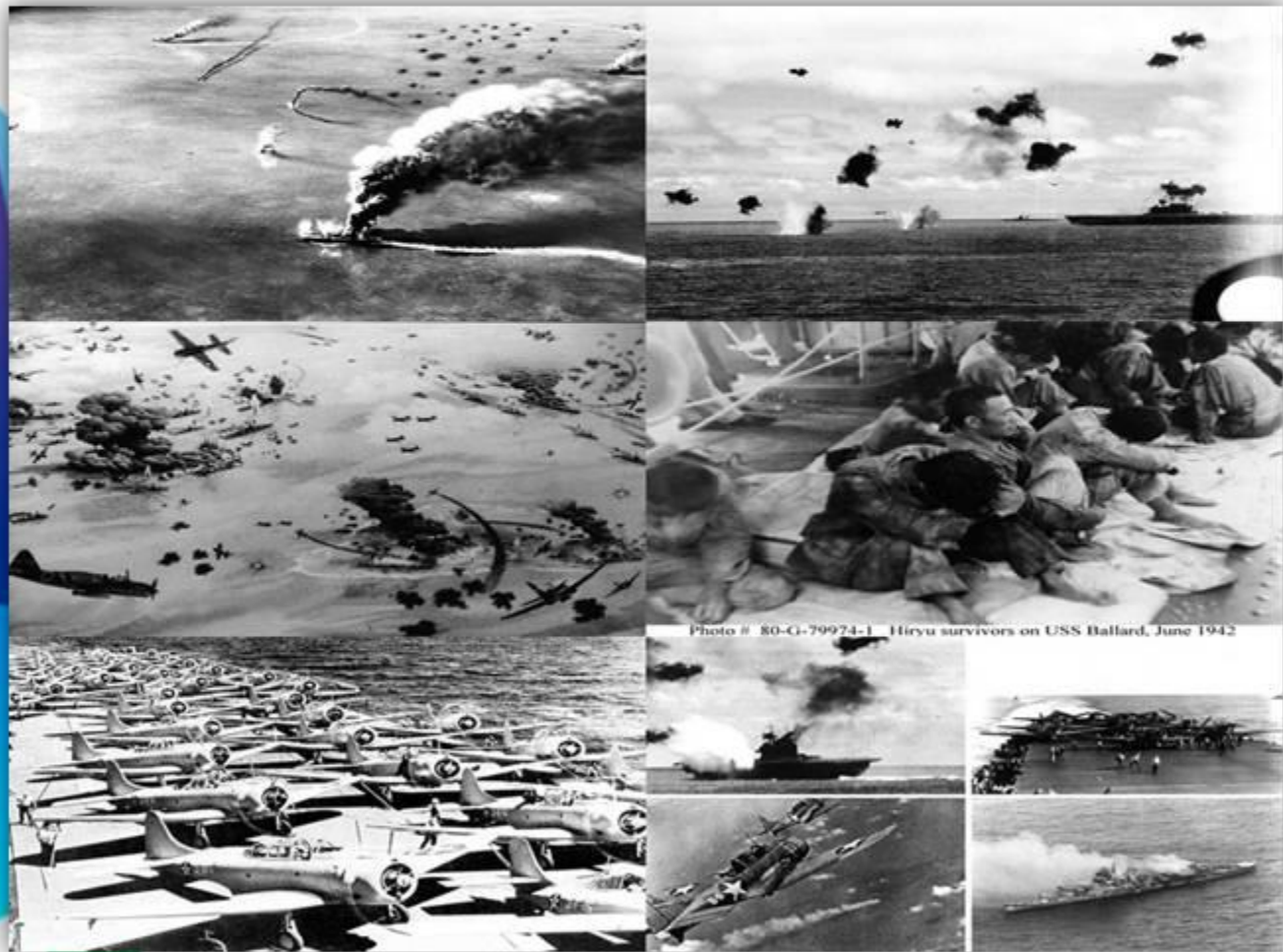
โดย นางสาวรัชลักษณ์ ไพฑูริย์
กลุ่มงานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ
กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

ความเป็นมาของ แนวคิดสิทธิมนุษยชน

ความเป็นมาของแนวคิดสิทธิมนุษยชน

ความเป็นมาของแนวคิดสิทธิมนุษยชน

ความเป็นมาของแนวคิดสิทธิมนุษยชน

กฎบัตรสหประชาชาติ

สหประชาชาติ
(United Nations)

▶ วัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง UN

▶ จำนวนสมาชิก : 193 ประเทศ

▶ ไทยเป็นสมาชิกลำดับที่ 55

▶ โครงสร้าง UN

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

(Universal Declaration of Human Rights : UDHR)

- 10 ธันวาคม ค.ศ.1948
- ประเทศไทยเป็นหนึ่งใน
กลุ่มประเทศแรกๆที่ร่วมรับรอง UDHR

หลักการสำคัญของสิทธิมนุษยชน

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
Human Dignity

การไม่เลือกปฏิบัติ
Non - Discrimination

ความเสมอภาค
Equality

แบ่งแยกไม่ได้
Indivisibility

ความเป็นสากลและ
ไม่สามารถพรากไปได้
Universality and Inalienability

สิทธิมนุษยชน แบ่งเป็น 2 ระดับ

- สิทธิที่ติดตัวมาแต่กำเนิด
- สิทธิที่ได้รับการรับรองตาม
กฎหมาย

มาตรการ
และกลไกการคุ้มครอง
สิทธิมนุษยชน
“ระดับระหว่างประเทศ”

-
- กลไกตามสนธิสัญญาสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ
(International Human Rights Treaties)

- กลไกตามกฎบัตรสหประชาชาติ
(UN Charter)

กลไกสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ

กลไกที่มีพื้นฐานมาจากสนธิสัญญา Treaty - Based Mechanism

ICCPR สิทธิพลเมืองและการเมือง

ICESCR สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

CERD สิทธิของกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ

CRC สิทธิเด็ก

CEDAW สิทธิสตรี

CRPD สิทธิคนพิการ

CAT ทรมานฯ

CED อุ้มหาย

CRMW สิทธิแรงงานข้ามชาติ

กลไกที่มีพื้นฐานมาจากกฎบัตรสหประชาชาติ UN Charter - Based Mechanism

Human Rights Council (HRC)
คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ

กลไก UPR
(รายงานทบทวน
สถานการณ์สิทธิมนุษยชน
ในภาพรวม)

กลไกพิเศษ
(Special Procedure)

กลไกรับข้อร้องเรียน
(Complaint
Procedure)

หมายเหตุ กลไกนี้ใช้บังคับกับประเทศสมาชิกสหประชาชาติทุกประเทศ

หมายเหตุ กลไกนี้ใช้บังคับกับประเทศที่เป็นภาคีสถิติสนธิสัญญาฉบับนั้นๆ เท่านั้น

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สนธิสัญญาสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

สนธิสัญญา	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
1.ICCPR สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ (ยค.)
2.ICESCR สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ (ยค.)
3.CERD ขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ (ยค.)
4.CRC สิทธิเด็ก	กรมกิจการเด็กและเยาวชน (ทผ.)
5.CEDAW สิทธิสตรี	กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (ทผ.)
6.CRPD สิทธิคนพิการ	กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ทผ.)
7.CAT ต่อต้านการทรมานฯ	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ (ยค.)
8.CED ป้องกันมิให้คนหายสาบสูญ	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ (ยค.)
9.CMRW สิทธิแรงงานในการโยกย้ายถิ่นฐาน	กระทรวงแรงงาน

พันธกรณที่รัฐภาคีต้องดำเนินการ

- ▶ (1) การประกันให้เกิดสิทธิตามสนธิสัญญาฯ
- ▶ (2) การปฏิบัติให้เกิดสิทธิตามสนธิสัญญาฯ ด้วยความก้าวหน้า
- ▶ (3) การเผยแพร่สนธิสัญญาฯ อย่างกว้างขวาง
- ▶ (4) การจัดทำรายงานประเทศเกี่ยวกับสถานการณ์การปฏิบัติตามสนธิสัญญาฯ รวมทั้งปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินการตามสนธิสัญญาฯ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการประจำสนธิสัญญาฯ

ทั้งนี้ การดำเนินการตามสนธิสัญญาฯทุกฉบับ จะต้องมีการดำเนินการทั้ง 4 ประการ อย่างครบถ้วน ไม่ใช่เฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง

การประกันให้เกิดสิทธิตามสนธิสัญญา

ร่าง
พระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ...

ผู้ร่างประมวล ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ พ.ศ.
เป็นปีที่ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ..."

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นหนึ่งร้อยวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ใช้ความต่อไปนี้เป็น "ประมวล ๙" แห่งประมวลกฎหมายอาญา "ประมวล ๑๐" แห่งประมวลกฎหมายอาญา และ "พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ..."

มาตรา ๔ ให้ใช้ความต่อไปนี้เป็น "มาตรา ๑๑๖๖๖" แห่งประมวลกฎหมายอาญา

๑. ให้ใช้ความต่อไปนี้บังคับแก่ประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ...

- ๑. เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติกฎหมาย
- ๒. เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติกฎหมาย
- ๓. การแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติกฎหมาย

ร่าง
พระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ...

ผู้ร่างประมวล ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ พ.ศ.
เป็นปีที่ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ..."

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นหนึ่งร้อยวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ใช้ความต่อไปนี้เป็น "มาตรา ๑๑๖๖๖" แห่งประมวลกฎหมายอาญา "มาตรา ๑๑๖๖๗" แห่งประมวลกฎหมายอาญา และ "พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ..."

๑. ผู้เสียหาย
๒. พนักงานอัยการ
๓. พนักงานสอบสวน
๔. บุคคลซึ่งมีสิทธิฟ้องอาชญากรรม

ร่าง
พระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ...

ผู้ร่างประมวล ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ พ.ศ.
เป็นปีที่ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ..."

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นหนึ่งร้อยวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ใช้ความต่อไปนี้เป็น "มาตรา ๑๑๖๖๖" แห่งประมวลกฎหมายอาญา "มาตรา ๑๑๖๖๗" แห่งประมวลกฎหมายอาญา และ "พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ..."

๑. ผู้เสียหาย
๒. พนักงานอัยการ
๓. พนักงานสอบสวน
๔. บุคคลซึ่งมีสิทธิฟ้องอาชญากรรม

การปฏิบัติให้เกิดสิทธิตามสนธิสัญญา

การปฏิบัติให้เกิดสิทธิตามสนธิสัญญา

การเผยแพร่สิทธิสัญญาอย่างกว้างขวาง

E-learning

ความรู้เกี่ยวกับ

หลักสูตรสิทธิมนุษยชนพื้นฐาน

ลงทะเบียน

แนะนำบทเรียน คู่มือ

<http://www.humanrightscenter.go.th:8801/Elearning>

การจัดทำรายงานประเทศ

การนำเสนอรายงานประเทศต่อ UN

กลไกที่มีพื้นฐานจาก**กฎบัตรสหประชาชาติ**

คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ
(Human Rights Council: HRC)

การทบทวนรายงาน
ประเทศตามกลไก
Universal Periodic
Review (UPR)

กลไกพิเศษ
(Special Procedures)

กลไกข้อร้องเรียน
(Complaint Procedure)

กลไก **Universal Periodic Review (UPR)**

▶ กลไกการทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในภาพรวม
ของประเทศสมาชิกสหประชาชาติ

* บังคับใช้กับประเทศสมาชิกสหประชาชาติทุกประเทศ*

การแบ่งความรับผิดชอบตามกลไก UPR

คณะกรรมการกำกับดูแล
การปฏิบัติตามกลไก UPR
(คณะกรรมการชาติ)

อนุกรรมการด้านการยกร่าง
รายงานประเทศ
(กระทรวงการต่างประเทศ)

อนุกรรมการด้านการหารือกับ
ภาคประชาสังคม
(กระทรวงยุติธรรม)

การทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของไทย ตามกลไก UPR รอบที่ 1

1

5 ตุลาคม 2554

2

ไทยตอบรับข้อเสนอแนะ จำนวน 134 ข้อ จากทั้งหมด 172 ข้อ

3

ไทยประกาศคำมั่นโดยสมัครใจ 8 ข้อ

4

ไทยนำเสนอรายงานความคืบหน้าช่วงกลางรอบ
(Mid-Term update) เมื่อเดือนมิถุนายน 2557

การทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของไทย ตามกลไก UPR รอบที่ 2

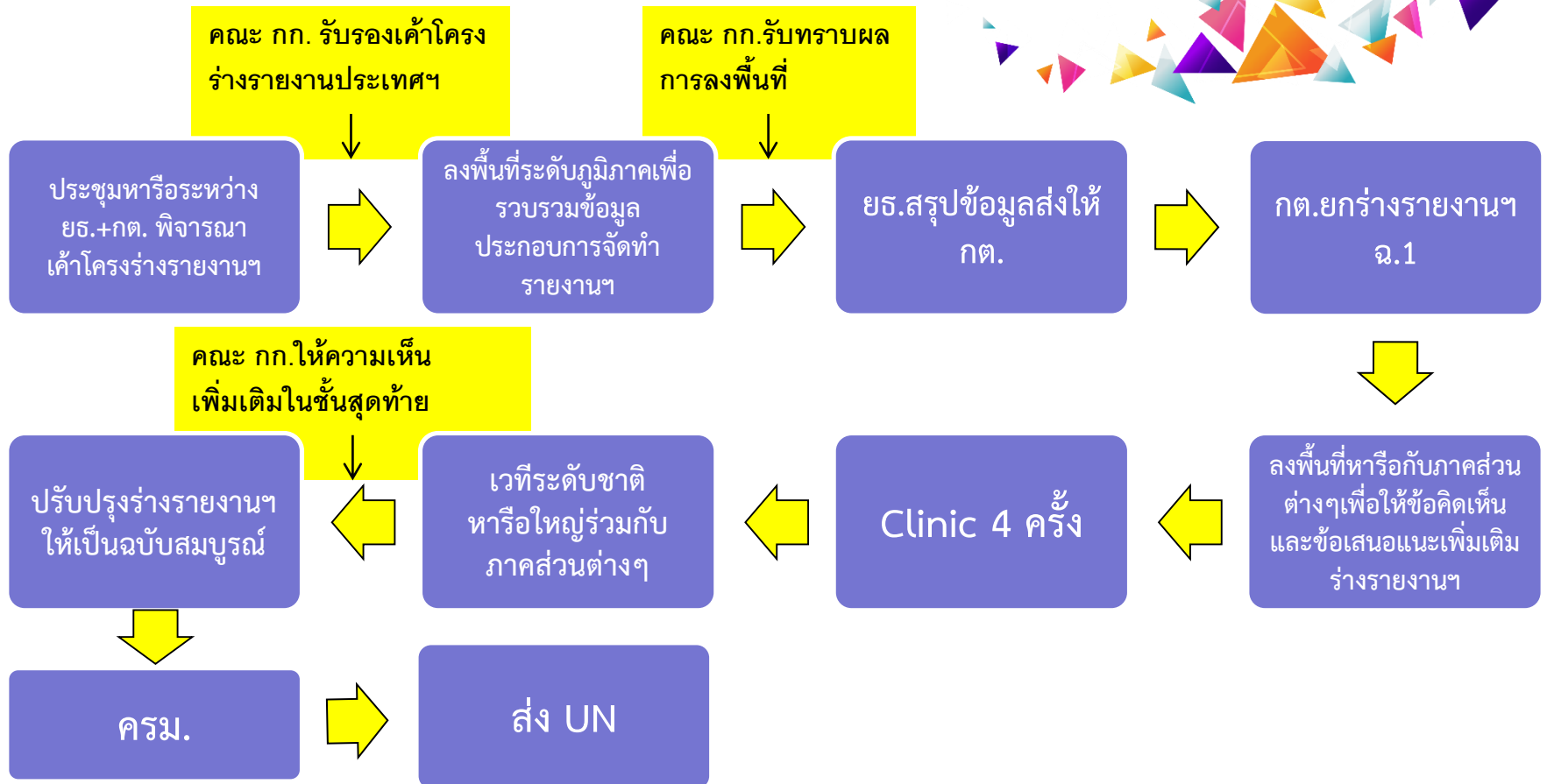
1

UN กำหนดให้ประเทศไทยส่งรายงานประเทศตามกลไก UPR
วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2559

2

กำหนดนำเสนอรายงานประเทศตามกลไก UPR
วันที่ 11 พฤษภาคม 2559

กระบวนการยกร่างรายงาน UPR

ลงพื้นที่ระดับภูมิภาค

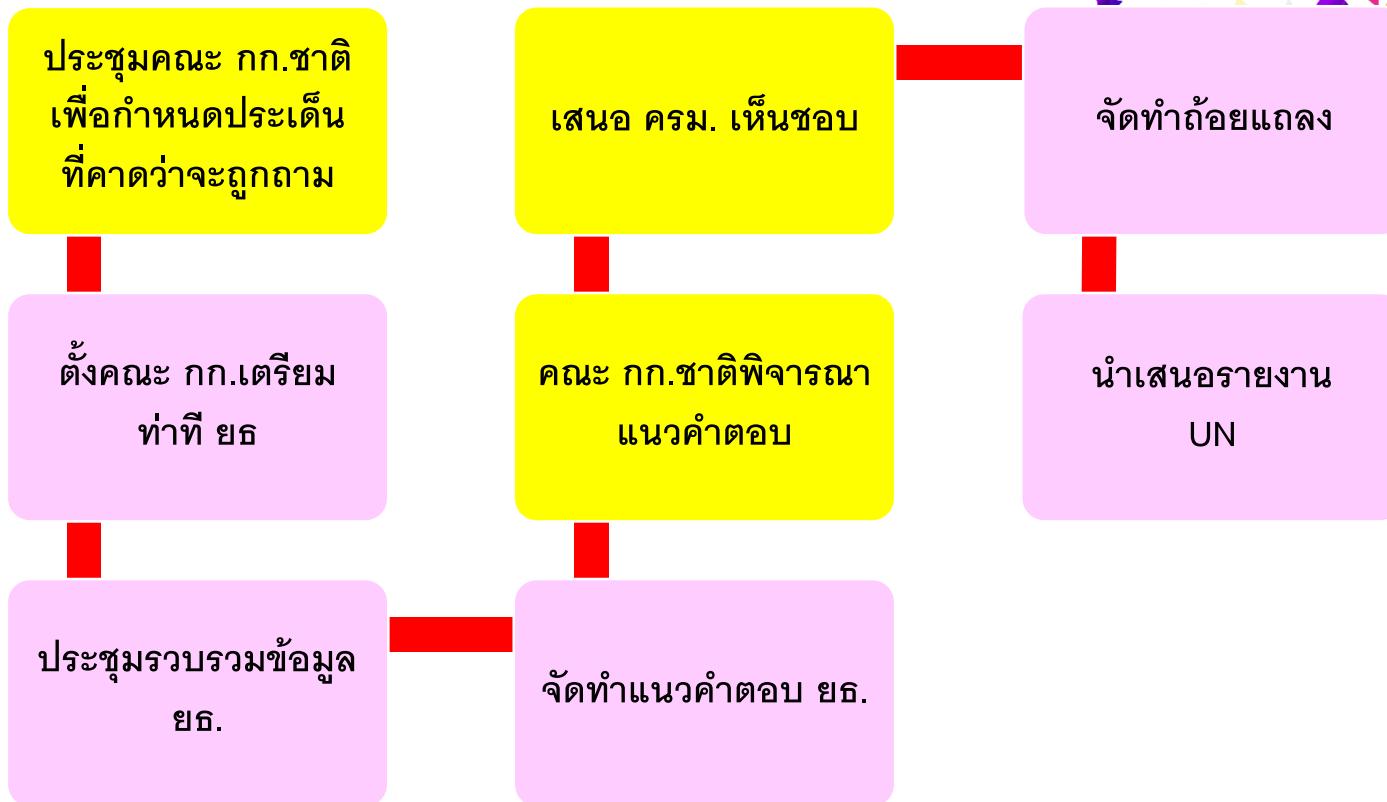
ภาพหารือ Clinic

เวทีหารือระดับชาติ (National Consultation)

กระบวนการเตรียมการหลังส่งรายงาน UPR

การเตรียมการนำเสนอรายงาน UPR ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส

องค์คณะผู้แทนไทย

การนำเสนอรายงานด้วยวาจา ณ สำนักงานองค์การสหประชาชาติ

บรรยากาศภายหลังจากนำเสนอรายงาน UPR

ผลจากการที่นำเสนอรายงานตาม กลไก UPR ด้านบวก +++

- สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม
- แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 3
- การป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์
- การให้สิทธิรักษาพยาบาล / การศึกษา
- การปฏิรูปกฎหมาย
- การเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน + พิธีสารฯ
- การผลักดันเรื่องความเสมอภาคทางเพศ

ประเด็นข้อห่วงกังวลของนานาชาติ

ประเด็นข้อห่วงกังวลของนานาชาติ

กลไกพิเศษ (Special Procedures)

- กลไกตรวจตราสถานการณ์สิทธิมนุษยชนเฉพาะด้าน
- เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
- บังคับใช้กับประเทศสมาชิกสหประชาชาติทุกประเทศ

1. กลไกพิเศษรายประเด็น (Theme)

• แบ่งเป็น

2. กลไกพิเศษรายประเทศ (Country-specific)

เช่น

- ผู้เสนอรายงานพิเศษสหประชาชาติว่าด้วยการทรมานฯ
- คณะทำงานสหประชาชาติว่าด้วยการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ หรือไม่สมัครใจ
- คณะทำงานสหประชาชาติว่าด้วยการควบคุมตัวตามอำเภอใจ
- ผู้เสนอรายงานพิเศษสหประชาชาติว่าด้วยน้ำดื่ม / สุขภาพ และ สุขอนามัย / การศึกษา / ศาสนา / ชนกลุ่มน้อย/ การเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ / การใช้ความรุนแรง

กลไกรับข้อร้องเรียน (Complaint Procedure)

➤ กลไกพิจารณาข้อร้องเรียนที่มีมูลและเชื่อถือได้

- UN รับข้อร้องเรียนจากปัจเจกบุคคล/กลุ่มบุคคล
- เป็นกระบวนการลับ
- บังคับใช้กับประเทศสมาชิกสหประชาชาติ

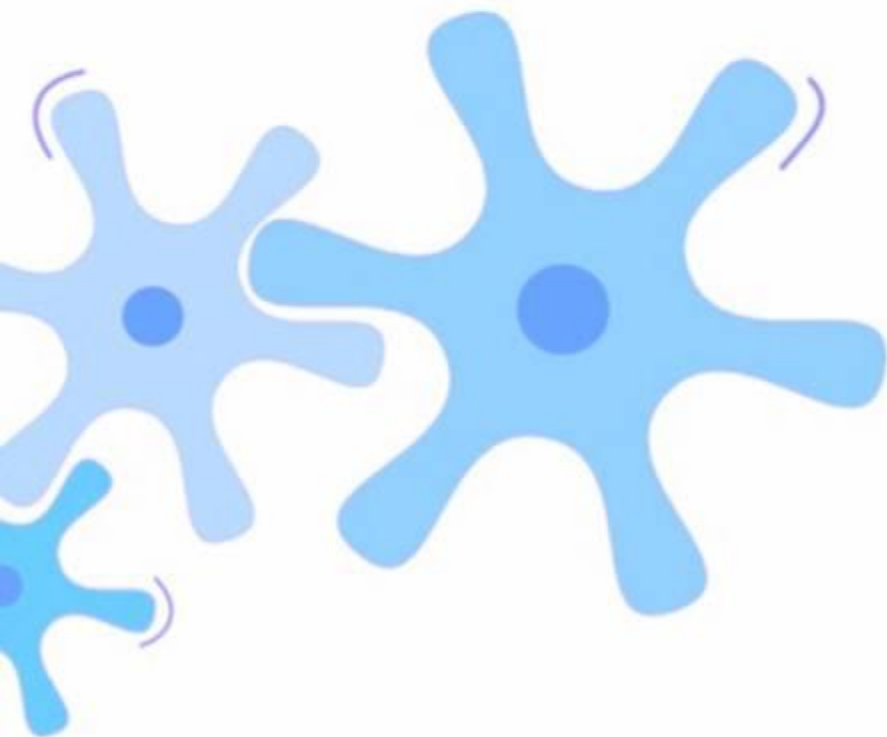
ทุกประเทศ

มาตรการ
และกลไกการคุ้มครอง
สิทธิมนุษยชน
ระดับภูมิภาค
“กลไกสิทธิมนุษยชนอาเซียน”

**คณะกรรมการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วย
สิทธิมนุษยชน
ASEAN Intergovernmental Commission on
Human Rights (AICHR)**

- องค์ประกอบ
- บทบาทหน้าที่

ผู้แทนไทยใน AICHR

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.อมรา พงศาพิชญ์

ข้อสังเกตเกี่ยวกับกลไก AICHR

- เป็นกลไกที่มีหน้าที่ในการส่งเสริม แต่ ไม่มีหน้าที่คุ้มครอง
- ไม่สามารถรับข้อร้องเรียนจากปัจเจกบุคคลได้
- จัดตั้งกลไก ก่อน ปฏิญญา
- มีความเกี่ยวข้องกับรัฐบาลอยู่ ไม่ได้เป็นอิสระ

มาตรการ และกลไกการคุ้มครอง สิทธิมนุษยชน ระดับประเทศ

- กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- อัยการ สำนักคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน
- ผู้ตรวจการแผ่นดิน
- ศาลยุติธรรม
- ศาลรัฐธรรมนูญ
- ศาลปกครอง
- NGOs อื่นๆ

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

ขอบคุณค่ะ

สายด่วน 1111 กด 77